

„Dezolátní“ průvodce po státech bývalé Jugoslávie - zkrácená verze

7.12.2025 - Michal Geberle | Strana svobodných občanů

Znechucen politickou situací, a hlavně náladou a chováním lidí v Praze jsem doslova uprchl na netradiční cestu k Jaderskému moři. Nikdy jsem nebyl typ na klasické povalování u vody, mám světlou kůži, která se rychle spálí. I když se vždy pečlivě namažu, stejně na slunci usnu a připálím se. Letos tomu nebylo jinak. Ovšem kromě loupajícího nosu, díky němuž jsem vypadal jako pacient kožního s leprou, to dopadlo docela dobře, polovinu času jsem totiž strávil s 13letou dcerou cestováním po vnitrozemí, které jsem dosud neměl pořádně prozkoumané.

Jelikož Slovinsko uznalo Palestinu, rozhodl jsem se, že přes něj nepojedu a nebudu jim platit za předražený kus dálnice. Loni byla navíc na bývalém přechodu s Chorvatskem během prázdnin schválně rozkopaná. Chorvatsko mám rád, hlavně pobřeží od Trogiru níž, ale poslední dobou tam turisty doslova „holí“ – jako (snad už dosluhující) vláda Petra Fialy. Pozitivní je, že čím níž se dostanete, tím je to lepší. Výjimkou je Dubrovník, ten je úplně jiný svět, jako Benátky nebo Monte Carlo.

Cesta začala zastávkou na zámku Lednice, průjezdem Bratislavou kolem hradu a papalášské čtvrti. První nocleh byl u Dunaje na Slovensku, taková dekompresní komora při přechodu do jiné civilizace. (Koho se to dotklo, nepochopil vtip a měl by se nad sebou zamyslet.) Po průjezdu Maďarskem následovala krátká jízda přes chorvatskou Slavonii. Propojení této části obou zemí je dost podivné. Pozor, je tam i kus dálnice, ale od příštího roku už asi nepůjde platit na mytnicích, budete muset mít nějakou krabičku. Takže vážně zvažuji, že to příště vezmu rovnou přes Srbsko.

Pak jsem přešel do pro mě dosud nepoznané Bosny a Hercegoviny. Před dvěma lety jsem ji navštívil jen okrajově od moře, tehdy jsem viděl „legendární“ Mostar. Tentokrát to byla fascinující cesta. Konečně jsem pochopil, že území je málo propustné a v horách se dalo skvěle ukrýt. Bojůvky s „mešitáři“ nebyly jen tak, a proto se do akce proti Titovi nechtěl pustit ani Stalin.

První větší zastávka byla ve Visoku, které dobyla Osmanská říše už v roce 1463. Chtěl jsem si udělat vlastní názor na tamní „pyramidy“. Upřímně nevím, co si o tom myslet, mám z toho podobné pocity jako Fotr na tripu a můj kamarád projektant. Je to prostě divné. Jejich objevitel Osmanagić to udělal chytře, využil tvar hory, možná použil georadar, možná ne, a podle toho vykopal chodby. Struktury uvnitř jsou opravdu zvláštní. Jelikož jsem už něco z kamene postavil, musím uznat, že tohle jsem ještě neviděl. Dýchá se tam výborně, energie je tam jako v každé hoře. Posouzení nechám na každém. Jen počítejte s tím, že tam nekoupíte ani kapku alkoholu.

Pak jsem konečně navštívil Sarajevo. Přístup k alkoholu je tam lepší, ale musíte být ve správné čtvrti, a to prostě nepoznáte. Chtěl jsem vidět a trochu pochopit soužití různých národností. Nevím proč, ale v muslimské části jsem se necítil dobře, z některých lidí šel strach. Ale nikdo se nás nesnažil okrást ani napadnout, jako se to děje v jiných velkoměstech tzv. Západu. Co mě zarazilo, byly nové výškové stavby, vyšší než v Praze. Místní ekonomika by si je těžko mohla dovolit. Podle rodáka, kterého jsem potkal až v Srbsku, jde o peníze bohatých Arabů, hlavně Saudů, kteří si tu připravují útočiště, až u nich doma bude „horko“. Pochopit to celé nejde a nelze jednoznačně odsoudit žádnou stranu. Konflikt je výrazně složitější než ten na Ukrajině. Z hlediska „hodnotové“ politiky je ovšem zarážející, že se veškerá vina hází na Srbsko. Já si to nemyslím, vždy budu raději na straně kříže než

na straně „mešitářů“. Nic proti nim, pokud jsou doma, ale Evropa to není.

Zajímavost: v centru Sarajeva se jezdí okruh jedním směrem. Jedno auto tam ale bylo záměrně posláno opačně, od té doby už prý žádné jiné ne. Srbům a Čechům se občas nadává, že mohou za rozpad Rakouska-Uherska. Ale nebylo to spíš tak, že se někdo z vedení chtěl zbavit Františka Ferdinanda d'Este a byl tak vlastním mocnářstvím použit jako záminka k rozpoutání konfliktu? (Názor místního Chorvata hlásícího se k Srbům, který pracuje v pražském rádiu Svobodná Evropa jako produkční.)

Doporučení: nesnažte se v Praze sehnat konvertibilní marku, připravte se na výběr z místního bankomatu, který vás „obere“. Stejně tak v Srbsku s dinárem, ne všude zaplatíte eurem.

Mostar – ikonický most zná každý. Pozůstatky války jsou stále patrné. Město je rozdělené podle toku řeky Neretvy, která je úchvatná. Křišťálově čistou vodu od pramene až po ústí jen tak neuvidíte. Další doporučení: pokud nemáte rádi davy a kulturní mix, nejezděte tam v sezóně. Je to jako koncentrát Českého Krumlova a Zlaté uličky, ale na menším prostoru. Najíte se tam dobře a oproti Chorvatsku levně. „Mešitářům“ se musí nechat, že vaří lépe. V Bosně stojí jídlo v restauraci polovinu toho, co v Chorvatsku, a je mu věnovaná větší péče.

Další zastávka: delta Neretvy. Skočíte do studené řeky, vyplaví vás to v moři, voda po kolena i kilometr od břehu. Zdejší písčité pláže jsou ideální pro malé děti a do kempu jsem jezdí hlavně pejskaři. Doporučuji projíždku po Bačinských jezerech a návštěvu muzea vína na Pelješaci. Ostrov má jiné podmínky než Hvar nebo Brač, víc prší.

Dubrovník jsme správně naplánovali jen na jedno přespání. Město je zhmotněním Babylonu. Po 22 letech jsem se sem chtěl vrátit a ukázat ho dceři, ale počet lidí mě znechutil – žít bych tam nechtěl a nedivím se místním lidem, že volají po regulacích turismu. Za opravu extrémní nárůst návštěvnosti může i seriál Hra o trůny – já ho neviděl, ale většina návštěvníků evidentně ano. Stejně jako u nás v Ratajích nad Sázavou, kam se před létem nahrnulo 2000 fanoušků Vávrovy hry Kingdom Come Deliverance.

Dále následovala Černá Hora, kde je na tak malou zemi překvapivě patrná kulturní rozmanitost, každá část pobřeží má svou specifickou atmosféru a rozhodně se tu nebudete nudit. Platí se tu výhradně eurem, protože po odtržení od Srbska už Černá Hora bohužel nemá vlastní měnu.

Příjezd od Dubrovníku je trochu fádní, protože se nejede přímo po pobřeží. Na hranici si chvíli počkáte, opouštíte totiž EU. Zajímavostí je, že na celnici Černé Hory dostanete letáček v angličtině s instrukcemi, co dělat v případě dopravní nehody. Celníci jsou tu příjemnější než ti chorvatští, kteří zrovna důkladně prohledávali Mercedes jednoho Albánce, evidentně kvůli pašování cigaret. Cenu cigaret v Albánii neznám, ale v Černé Hoře stojí krabička lepších cigaret kolem 90 Kč, zjevně tu politici tolik nekradou.

Naši hlavní zastávkou bylo menší městečko nedaleko Kotoru, které má snad ještě starší historii než Dubrovník. Celá Boka Kotorská je nepopsatelně krásná a každý cestovatel by ji měl navštívit. Nejlépe ji poznáte z motorového člunu, ideálně s výkonem alespoň 175 koní. Pokud máte štěstí, dostanete kapitána s dvoustovkou, který se nebojí šlápnout na plyn a udělat pořádnou uhlíkovou stopu. Tady to totiž neřeší jako „sluníčka“ v Praze, žijí normálně, i když v lehkém chaosu, který se uklízí až po sezóně.

Zaujaly mě kamenné domy na nábřeží, které jsou navrženy tak, že se přirozeně větrají, klimatizaci tu ani nepotřebujete. Výhled z okna na hory a lodě mě nadchl natolik, že bych si tu v pokročilejším věku dovedl představit trávit víc času. Ale zjistil jsem dvě negativa: kamenný dům o rozloze 100 m² v

dobrém stavu stojí 10–15 milionů Kč, menší byt 2kk seženete za 2–3 miliony, ale ne přímo u moře. A v zimě tu hodně prší, kvůli horám, což způsobuje vlhkost a plísň v některých nemovitostech.

Budva je v podstatě miniatura Dubrovníku. Najdete tu krásně zrekonstruovanou citadelu s knihovnou a erby místních rodů. Nešetřete a zaplaťte 5,50 € za vstup. Vedle historických budov tu stojí moderní stavby, které mají styl i kvalitu, jak architektonicky, tak stavebně. Směrem k Albánii se to ale výrazně mění.

Ulcinj a řeka Ada Bojana tvoří hranici s Albánií. Po cestě z Budvy míváte známá místa jako Svatý Štefan nebo Petrovac, kde je stále dost pravoslavných věřících z bývalého Sovětského svazu. Fungují tu vedle sebe, ale od Sutomore a přístavního města Bar je už znát kulturní posun. Není to nebezpečné, ale rozdíly jsou patrné.

Dcera chtěla navštívit místní obří písečnou pláž, písek mám v autě dodnes. Sjíždějí se sem lidé z celé Evropy, kteří mají svobodného ducha, hlavně milovníci kajtingu. Nikdo je tu nebuzeruje, místní „mešitáři“ jsou zatím v klidu a z turistů mají prospěch. Kupodivu se tu krade méně než na Václaváku. Přemýšlel jsem, proč tu nedělají bordel jako ti v západní Evropě, a je to jednoduché: jsou ve svém prostředí, mnohdy vedle pravoslavných kostelů, a prostě musejí makat, protože jim nikdo nic nedá. Tak jednoduché to je.

Ostrog je pravoslavný klášter Srbské církve, zasazený ve skalách nedaleko města Nikšić, kde se vaří asi nejlepší pivo z celé bývalé Jugoslávie. Pokud ho chcete navštívit jako turista neznalý pravoslavných mravů, počítejte s tím, že musíte mít zahalená ramena a kolena. U dětí to tolerují, ale na dospělé jsou u vchodu připraveni. Já si udělal improvizovanou sukénku z czexitářské vlajky a nechal se s ní vyfotit.

Srbsko, Mokrý Gora a Drvengrad, byl po Sarajevu jeden z hlavních cílů cesty. Cesta z Černé Hory je náročná a není pro zhýčkané řidiče z německých dálnic. Od Maďarska je to už lepší. Místo je spojené s kontroverzním režisérem Emirem Kusturicou, který tu zanechal svůj svébytný umělecký otisk. Kdo má rád jeho tvorbu, bude se tu cítit jako doma. Škoda, že jsem tu strávil jen dvě noci. Příběh tohoto místa je na delší vyprávění, hlavně prosím nevěřte všemu, co píší naši „sluníčkoví“ novináři.

Jako symbol odporu proti systému tu má vlastní uličku i Novak Djoković, který v době covidu statečně vzdoroval, stejně jako Srbové a Černohorci proti staletým nájezdům Turků. Ti mimochodem současnou Bosnu a její „mešitáře“ neberou za sobě rovné, spíš jimi opovrhují.

Emir Kusturica, rodák ze Sarajeva, je kritizován za to, že „mešitáře“ opustil na začátku občanské války. Ale tehdy už žil převážně v Paříži, islám nikdy nepraktikoval, a naopak po dohledání svých kořenů konvertoval k pravoslaví.

Po Černé Hoře v Kotoru jsem zažil nejvřelejší přijetí právě tady. Když jsem se nechal vyfotit se srbskou vlajkou a místní dělník zjistil, že jsem z Prahy, nechtěl tomu věřit. Byl rád, že se v Praze ještě najde někdo „normální“, kdo na Srbsko neplive, na rozdíl od nechvalně známé rodačky ze Smíchova, Jany Korbelové. Její otec působil v Bělehradu a ona má podle některých názorů podíl na bombardování Srbska. Přesto Srbové Čechy vnímají pozitivně a je třeba tyto vztahy obnovit a rozvíjet, i přes odpor některých pomatených entit, včetně zmatečného výroku o „humanitárním bombardování“.

Zbytek už je hlavně politika, a to ať si každý zodpoví sám.

Michal Geberle

majitel firmy na servis oken

<https://svobodni.cz/nezarazene/dezolatni-pruvodce-po-statech-byvale-jugoslavie-zkracena-verze>